

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 4 lutego 2010 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych
oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 8 stycznia 2010 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 2 w lit. b, w § 1a wyrazy "pięcioletnią kadencję" zastępuje się wyrazami "okres pięciu lat, najwyżej na dwie kolejne kadencje";
- 2) w art. 2:
 - a) pkt 8 otrzymuje brzmienie:

"8) uchyla się art. 221;"
 - b) po pkt 9 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

"...") w art. 234 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Opłatę kancelaryjną za odpis orzeczenia z uzasadnieniem, doręczonego na skutek żądania zgłoszonego w terminie siedmiodniowym od ogłoszenia orzeczenia, pobiera się przy zgłoszeniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia i jego doręczenie. Jeżeli opłata nie została uiszczona, przewodniczący zarządzi ściągnięcie jej od strony, która złożyła wniosek. Przepisów art. 220 nie stosuje się."";
- 3) w art. 2 w pkt 13, w art. 285a w § 2 po wyrazie "administracyjnego," dodaje się wyrazy "jeżeli strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych,";

4) art. 4 otrzymuje brzmienie:

"Art. 4. 1. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje także od orzeczeń, które stały się prawomocne od dnia 1 stycznia 2004 r., a przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Skargę, o której mowa w ust. 1, można wnieść w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy."

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Na posiedzeniu w dniu 4 lutego 2010 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i uchwalił do niej 4 poprawki.

W art. 21 ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych ustawa dodaje § 1a wprowadzający pięcioletnią kadencję dla sprawowania funkcji prezesa i wiceprezesa sądu w wojewódzkim sądzie administracyjnym. Brak jest ograniczenia powtórnego wyboru na kolejne kadencje. Ograniczenia tego typu przewiduje art. 26 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych. Zgodnie z tym przepisem prezesi i wiceprezesi sądów okręgowych i apelacyjnych nie mogą piastować swoich funkcji przez dwie kolejne kadencje, a prezesi i wiceprezesi sądów rejonowych – przez trzy. Senat uznał, że podobna regulacja powinna znaleźć zastosowanie w sądownictwie administracyjnym (poprawka nr 1).

Przyjmując poprawkę nr 2 Senat znosi rygor pozostawienia sprawy bez rozpoznania albo odrzucenia pisma nienależycie opłaconego przez profesjonalnego pełnomocnika. Zdaniem Senatu ów rygor jest środkiem zbyt daleko idącym, który ogranicza prawo strony do rozpoznania meritum sprawy przez sąd. Uchylony przepis powodował, że konsekwencje błędów profesjonalnych pełnomocników ponosi strona.

Brzmienie art. 285a § 2 p.p.s.a jest zredukowane w stosunku do art. 424² § 2 k.p.c. będącego jego odpowiednikiem w procedurze cywilnej, o wyrazy "jeżeli strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych".

Zgodzić się należy, że pominiętą treść przepisu można wyinterpretować porównując brzmienie § 1 i § 2 z art. 285a. Jednak wprowadzenie jej do omawianego przepisu ma ten walor, że pozwala odnieść frazę "w wyjątkowych przypadkach" właśnie do nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków prawnych. W ten sposób jest interpretowany art. 424¹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 lutego 2006 r. (sygn. akt I CNP 4/06), Lex nr 176401 stwierdził, że za wypadek wyjątkowy, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., można uznać - przykładowo - nieskorzystanie przez stronę z przysługującego jej środka zaskarżenia z powodu ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub błędnej informacji udzielonej przez pracownika sądu.

Pozostawienie art. 285a § 2 p.p.s.a. w brzmieniu uchwalonym przez Sejm spowoduje, że wyjątkowe przypadki będzie należało odnieść do naruszenia przez zaskarżone postanowienie podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Taka interpretacja z jednej strony zawęzałaby stosowanie

przepisu ze względu na ograniczenie dopuszczalności skargi do wyjątkowych wypadków naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, a z drugiej przepis § 2 można byłoby stosować do każdego przypadku nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków prawnych. Byłoby to sprzeczne z wolą ustawodawcy i prowadziłoby do nieuzasadnionej, odmiennej regulacji w stosunku do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Mając to na uwadze Senat uchwalił poprawkę nr 3.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku 8 grudnia 2009 r. (Sygn. Akt SK 34/08) stwierdził, że art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim wyłącza skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia sądu wyrządzającego szkodę, które stało się prawomocne po dniu wejścia w życie Konstytucji RP, jest niezgodny z art. 77. ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Należy przypuszczać, że zawarte w art. 4 ustawy ograniczenie dochodzenia roszczeń z tytułu orzeczeń niezgodnych z prawem wydanych przed 1 września 2004 r. zostałyby przez Trybunał konstytucyjny również zakwestionowane. Ponieważ instytucja skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w postępowaniu sądowniczym dotyczy orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego, które rażąco naruszają normy prawa Unii Europejskiej oraz orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych, to należy umożliwić wnoszenie skargi od orzeczeń zapadłych od 1 stycznia 2004 r. Od tego dnia w systemie organów ochrony prawnej pojawiły się wojewódzkie sądy administracyjne, natomiast o orzeczeniach niezgodnych z prawem unijnym może być mowa dopiero od dnia 1 maja 2004 r., kiedy to Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. Zatem przed datą 1 stycznia 2004 r. nie mogło zapadnąć orzeczenie, które można byłoby zaskarżyć na podstawie wprowadzanych przepisów (poprawka nr 4).